

БЕКІТЕМІН

«Л. Н. Гумилев атындағы
Еуразия ұлттық университеті»

ШЖҚ РМҚК
заң факультетінің деканы
Б. М. Сметлаев

« » _____ 2021 ж.

«Халықаралық жеке құқық» курсының бағдарламасы

АСТАНА 2021

ТАҚЫРЫП 1 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖЕКЕ ҚҰҚЫҚ ТҮСІНІГІ, ПӘНІ ЖҮЙЕСІ

Халықаралық жеке құқықтың реттеу пәні. Халықаралық жария құқық пен халықаралық жеке құқықтың ара қатынасы.

Халықаралық жария құқықтың халықаралық жеке құқықпен байланысы. Халықаралық жеке құқықтың мазмұны.

Халықаралық жеке құқық пен коллизиялық нормалар. Коллизиялық нормалар түсінігі. Коллизиялық норма және коллизиялық құқық.

Халықаралық жеке құқық пен ішкі материалдық нормалардың ара қатынасы. «Халықаралық жеке құқық» терминінің сипаты және оның ішкі мазмұны. Халықаралық жеке құқық нормаларының табиғаты және оның құқық жүйесіндегі орны.

Халықаралық жеке құқықтың жалпы бөлімі, оның сипаты. Халықаралық жеке құқықтың ерекше бөлімі

ТАҚЫРЫП 2 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖЕКЕ ҚҰҚЫҚТЫҢ ҚАЙНАР КӨЗДЕРІ

Халықаралық жеке құқық қайнар көздерінің түрлері.

Халықаралық шарт. Халықаралық шарттың және Қазақстан Республикасының ішкі заңның ара қатынасы. Ішкі заңнама халықаралық жеке құқықтың қайнар көзі ретінде. Әр түрлі мемлекеттердің халықаралық жеке құқық аясындағы заңнамасы.

Соттық және арбитраждық тәжірибе. Оның түсінігі және мәні. Дәстүр халықаралық жеке құқықтың қайнар көзі ретінде.

ТАҚЫРЫП 3 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЖЕКЕ ҚҰҚЫҚТЫҢ ЖАЛПЫ ТҮСІНІКТЕРІ

Коллизиялық және материалдық-құқықтық реттеу әдістері. Коллизиялық норма, оның түсінігі. Материалдық-құқықтық норма, оның түсінігі. Халықаралық жеке құқықта коллизиялық норма мен материалдық-құқықтық норманың өзара әрекеттесуі.

Халықаралық жеке құқық құрамындағы Қазақстан Республикасы ішкі заңнамасының материалдық-құқықтық нормалар.

Коллизиялық норманың құрылымы. Коллизиялық норманың көлемі және байламы. Қазақстан Республикасының ішкі заңнамасында және халықаралық қатынастарда коллизиялық нормалардың болуы.

Коллизиялық нормаларды қолдануда үшінші елдің құқығына сілтеме жасау және кері сілтеме.

Жария тәртіп туралы ескерту. Жария тәртіп түсінігі. Коллизиялық нормалардың әрекетіне қатысты ұлттық құқық нормаларын және жария тәртіп туралы ескертуді қолдану.

Неғұрлым қолайлылық режимі және ұлттық режим. Неғұрлым қолайлылық қағидасы, оның ішкі мазмұны. Неғұрлым қолайлылық қағидасының кемсітпеушілік қағидасынан айырмашылығы.

Ұлттық режим түсінігі, оның ішкі мазмұны. Ұлттық режимнің неғұрлым қолайлылық режимінен айырмашылығы. Қазақстан Республикасындағы шетел азаматтарының жалпы құқықтық мәртебесін анықтауда ұлттық режим қағидасы.

Өзаралық және реторсия. Халықаралық жеке құқықтағы өзаралықтың түсінігі және мәні. «Материалдық» және «формалдық» деген терминдердің мағынасы және мазмұны.

Халықаралық жеке құқықтағы реторсияның түсінігі және мәні.

ТАҚЫРЫП 4 ШЕТЕЛДІКТЕРДІҢ АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАҒДАЙЫ

Халықаралық жеке құқық нормаларымен шетелдіктердің құқықтық жағдайының реттелуі. «Шетел азаматы» терминінің түсінігі. Қазақстан Республикасы заңнамасында шетелдіктердің құқықтық жағдайының бекітілуі.

Қазақстан Республикасында шетел азаматтарының азаматтық құқыққабилеттілігі және әрекетқабилеттілігі. Шетелдіктерге ұлттық режимді ұсыну. Шетел азаматтарының Қазақстан Республикасы азаматтарымен қатар азаматтық құқыққабилеттілік және әрекетқабилеттілік теңдігі.

Қазақстан азаматтарының барған шет мемлекетінің заңнамасына, Қазақстан заңнамасына және халықаралық шарт нормаларына сәйкес құқықтық жағдайы.

ТАҚЫРЫП 5 ЗАҢДЫ ТҰЛҒАЛАРЫНЫҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАҒДАЙЫ

Заңды тұлғаларының халықаралық шаруашылық қатынастарда қатысуы және олардың мемлекеттік тиістілікті анықтау.

Қазіргі заманғы шарттарда заңды тұлғаның бір мемлекеттен тыс қызметі. Халықаралық заңды тұлға түсінігі. Заңды тұлғаның «ұлттылық» қағидасы, әр түрлі елдерде оны бекіту. Шетел заңды тұлғаның қызметінде мемлекет заңнамасы және халықаралық шарт.

Қазақстан Республикасындағы шетел заңды тұлғалары. Шетел заңды тұлғаларының құқықтық жағдайы туралы Қазақстан Республикасының басқа мемлекеттермен заңнамасы. Заңды тұлғаның құқыққабилеттілігін анықтауда 1993 жылғы 22 қаңтардағы ТМД елдерінің құқықтық көмегі туралы Конвенция. Қазақстандық заңды тұлғаларының шет елдегі қызметі.

Азаматтық-құқықтық қатынастарда заңды тұлғаның құқыққабилеттілік көлемі. Заңды тұлғаның жауапкершілігі.

Бірлескен шаруашылық қызметтің құқықтық нысандары. Консорциум түрлері, олардың қызметі. Қазақстан Республикасы аумағында бірлескен кәсіпорынның құқықтық жағдайы.

Қазақстан Республикасында шетел инвестициялы кәсіпорындардың құқықтық жағдайы. Осы кәсіпорындардың ұйымдастырушылық-құқықтық нысандары. Жарғылық капиталды құру. Кәсіпорынды тіркеу. Бірлескен кәсіпорын қатысушылары арасында коллизиялық мәселені шешу.

ТАҚЫРЫП 6 АЗАМАТТЫҚ-ҚҰҚЫҚТЫҚ ҚАТЫНАСТАРДЫҢ ҚАТЫСУШЫСЫ РЕТІНДЕ МЕМЛЕКЕТТІҢ ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАҒДАЙЫ

Мемлекет мүліктік қатынастардың субъектісі ретінде. Мемлекеттің басқа мемлекеттермен, халықаралық ұйымдармен, басқа мемлекеттерінің заңды және жеке тұлғаларымен әр түрлі мүліктік қатынастарға тұруы.

Мемлекет иммунитеті және оның түрлері. Мемлекет иммунитетінің түсінігі. Мемлекет иммунитетінің түрлері. Олардың ішкі мазмұны және өзара байланысы.

Мемлекеттің азаматтық-құқықтық мәмілелерінің құқықтық режимі. Қазақстан Республикасының және ТМД елдерінің жаңа шаруашылық қызмет шарттарында азаматтық-құқықтық мәмілелерді жасаушы мемлекеттің және мемлекеттік заңды тұлғалардың бөлек жауапкершілік қағидасы. Халықаралық шаруашылық қатынастардың қатысушысы ретінде мемлекеттің ерекше жағдайы. Концессиондық шарттың түсінігі.

ТАҚЫРЫП 7 МЕНШІК ҚҰҚЫҒЫ

Халықаралық қатынастардағы меншік мәселесі. Мемлекеттік меншік қағидасы. Оның мағынасы. Шетелдік заңнамадағы жылжитын мүлік құқығы және жылжымайтын мүлік құқығы арасындағы айырмашылықтар. 1958 жылғы меншік құқығының халықаралық саудада қолданылуы туралы құқыққа байланысты Гаага конвенциясы. Қазақстан Республикасының заңнамасындағы меншік құқығына байланысты коллизиялық нормалар.

Шетелде ұлттандыру заңының қолданылуы. «Ұлттандыру» терминінің түсінігі. Мемлекеттің жеке меншікті, сонымен қатар шетелдік жеке тұлғалар мен заңды тұлғаларды ұлттандырудағы құқығы.

БҰҰ Бас ассамблеясының «1952 жылғы 21 желтоқсандағы табиғи байлықтар мен ресурстарды еркін пайдалану құқығы туралы» № 626 VII сессиясының резолюциясы.

Заңдардың ұлттандыру туралы эксаумақтық қызметі. Мемлекеттің өзінің азаматтары мен заңды тұлғаларының меншіктерін ұлттандыруды басқа мемлекеттің өткізгендігін мойындауы.

Шетелдік инвестицияларды құқықтық реттеу. Дамушы елдердегі шетелдік инвестициялардың құқықтық жағдайы.

Шетелдік инвестицияларды сақтандыруға арналған көпжақты агенттіктерді құру туралы 1985 жылғы Сеулдік конвенция.

1965 жылғы 18 наурыздағы мемлекеттер мен шетелдік тұлғалар арасындағы инвестициялық дауларды шешу тәртібі туралы Вашингтон конвенциясы.

Қазақстан Республикасының меншіктерінің және Қазақстанның шетелдегі ұйымдарының құқықтық жағдайы.

Қазақстан Республикасы мен басқа мемлекеттердің арасында экономикалық қатынастарды дамыту үдерісі барысында мемлекеттік меншіктің түрлі категориядағы мүліктерінің көлемінің шетелдегі көбеюі.

Мемлекеттік меншіктің иммунитеті ұғымы. Оның ішкі мазмұны мен сипаты. Мемлекеттік заңды тұлғалардың шаруашылық басқаруда немесе тікелей басқаруындағы мемлекеттік меншік иммунитетінің мемлекеттік меншікке қатыстылығы. Шетелдік мемлекет мүлкінің иммунитеті.

ТАҚЫРЫП 8 СЫРТҚЫЭКОНОМИКАЛЫҚ МӘМІЛЕЛЕР

Сыртқыэкономикалық мәмілелер түсінігі. Сыртқыэкономикалық мәмілелер түсінігінің сипаттамасы. Оның мазмұны.

1980 ж. тауарларды халықаралық сатып алу-сату шарттары туралы Вена конвенциясы.

Шарттар нысаны. Келісім нысанына қолданылатын құқық туралы коллизиялық норма. Оның мазмұны. Қазақстан Республикасының заңды тұлғалары мен азаматтарының қатысуымен жасалатын сыртқы саудалық келісімдер нысанына қатысты құқықтың қолданылуы. Қазақстан Республикасы және өзге мемлекеттердің заңнамасы бойынша сыртқыэкономикалық мәмілелерді жасау тәртібі және нысаны.

Сыртқыэкономикалық мәміледегі тараптардың құқықтары мен бостандықтарының қолданылуына қатысты құқықты анықтаудағы Қазақстан Республикасы заңнамасы үстемдігі қағидасы.

Сыртқысаудалық сатып алу-сатулар бойынша әмбебап халықаралық конвенциялар. Типтік келісімшарттар. Саудалық терминдер.

1965 ж. тауарларды халықаралық сатып алу-сату шарттарына қолданылатын құқық туралы Гаага конвенциясы. Оның сипаттамасы.

1974 ж. тауарларды халықаралық сатып алу-сатудағы талап-арыз берудің ескіру мерзімі туралы ЮНСИТРАЛ конвенциясы. Оның сипаттамасы.

Халықаралық саудадағы типтік келісімдердегі типтік шарттардың қолданылуы.

Өтемдік келісімдер. Өтемдік келісім түсінігі. Оның сипаттамасы. Үкіметаралық ұйымдармен байланысы.

ТАҚЫРЫП 9 ЖОЛАУШЫЛАР МЕН ЖҮКТЕРДІ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАСЫМАЛДАУ

Халықаралық тасымалдаудың түсінігі. Халықаралық тасымалдаудың құқықтық реттеудегі ерекшелігі.

Халықаралық темір жол тасымалы.

Жүктер мен жолаушыларды темір жол арқылы тасымалдаудан «Халықаралық жолаушылар конвенциясы» және «Халықаралық жүктер конвенциясы» Берн конвенциялары. Халықаралық теміржол тасымалы туралы «КОТИФ» келісімшарты. Халықаралық жүк хабарламалары туралы келісім (ХЖХК). Халықаралық жолаушылар хабарламалары туралы келісім (ХЖХК). Олардың жалпы мазмұны.

Халықаралық автокөлік тасымалы.

Жол қозғалысы туралы Конвенция және «1949 жылғы 19 қыркүйектегі жол таңбалары мен сигналдары туралы Хаттама». Олардың мінездемесі.

1959 жылғы жүктерді халықаралық тасымалдау жөніндегі кедендік конвенция.

Халықаралық әуе тасымалы.

1933 жылғы Гаага хаттамасы арқылы толықтырылған 1929 жылғы халықаралық әуе тасымалына қатысты кейбір ережелерді унификациялауға арналған Варшава конвенциясы. Олардың мінездемесі. Халықаралық әуе тасымалы саласына қатысты ҚР заңнамасы.

Халықаралық теңіз тасымалы.

1924 жылғы коносамент туралы кейбір ережелерді унификациялау жөніндегі Брюссель конвенциясы. 1978 жылғы жүктерді теңізбен тасымалдау туралы БҰҰ-ның Гамбург конвенциясы. БҰҰ шеңберінде дамушы елдердің қолдауымен қабылданған 1974 жылғы сызықтық конференцияның іс-әрекеті кодексі туралы конвенциясындағы сызықтық конференция түсінігі.

ТАҚЫРЫП 10 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КРЕДИТТІК ЖӘНЕ ЕСЕПТІК ҚАТЫНАСТАР

Қазақстан Республикасының валюталық заңнамасы мен халықаралық келісімдері. Валюталық операциялар түсінігі, олардың түрлері. Қазақстан Республикасының валюталық реттеуді жүзеге асыратын негізгі органы.

Қазақстандық ұйымдардың, шетелдік мемлекеттердің нысандары мен ұйымдары арасындағы қарым-қатынас кезіндегі халықаралық есептеу мен кредиттеу. Үкіметаралық төлемдік келісімдер негізінде, Қазақстан Республикасының ұйымдарының шетелдік фирмалармен есептеу жүргізуі.

Есептеуді аккредитив арқылы және инкассо тәртібінде жүргізу. «Аккредитив» терминінің түсінігі, және оның ішкі мазмұны. «Инкассо» терминінің түсінігі, және оның ішкі мазмұны.

Кредиттік-есептеу саласында құнды қағаздарды вексель мен чек ретінде пайдалану.

1930 жылғы жай және аударма вексельдер туралы коллизиялық сұрақтарды шешу туралы Женева конвенциясы. Олардың сипаттамасы. 1931 жылғы Женевалық чектік конвенция. 1980 жылғы халықаралық чектер туралы конвенция.

ТАҚЫРЫП 11 ЗИЯН КЕЛТІРГЕНІ ҮШІН МІНДЕТТЕМЕ

Сыпайы міндеттемелердің коллизиялық сұрақтары. Зиян келтірілген орын заңының қағидасы. Оның әртүрлі елдердің заңдарындағы көрінісі.

1960 жылғы атомдық энергетика саласындағы үшінші тұлғаларға қатысты міндеттемелер туралы Париж конвенциясы. 1962 жылғы атомдық кеме иелерінің міндеттемесі туралы Брюссель конвенциясы. 1963 жылғы ядролық залал үшін жүктелетін азаматтық-құқықтық міндеттемелер туралы Вена келісімі. Олардың сипаттамалары мен қағидасы.

ТАҚЫРЫП 12 АВТОРЛЫҚ ҚҰҚЫҚ

Халықаралық мәдени ынтымақтастықты жүзеге асыру кезінде авторлық құқықты халықаралық қорғау мәселелері.

Авторлық және өнертабыс құқығының аумақтық ерекшелігі. Олардың әрекет етуі. «Зияткерлік меншік» терминінің түсінігі.

Зияткерлік меншік жөніндегі дүниежүзілік ұйымды бекіткен 1967 ж. 14 сәуірдегі Стокгольм конвенциясы.

Шет елдерде отандық авторлардың шығармаларын қорғау және қолдану.

1952 ж. Авторлық құқық туралы дүниежүзілік конвенция. Оның сипаттамасы. Авторларға өз шығармаларын ҚР аумағында және шетелде де қолдану құқығын беру.

Авторлық құқық саласындағы көпжақты шарттар. 1886 ж. Әдеби және көркем туындыларды қорғау жөніндегі Берн конвенциясы. Авторларды олардың әдеби және көркем туындыларын қорғау бойынша Берн одағы.

ТАҚЫРЫП 13 ПАТЕНТТІК ҚҰҚЫҚ

Халықаралық ғылыми-техникалық ынтымақтастық және өнертабысты шетелдік патенттеу. Ғылым және техника саласындағы халықаралық ынтымақтастықтың дамуы, сонымен қатар ғылыми-техникалық төңкерістің барысында түрлі елдерде патенттелетін өнертабыс санының көбеюі.

Патенттік құқық нормаларының аумақтануы. «Патент» терминінің түсінігі, оның мағынасы. Тауарлардың патенттік тазалығы. Оның сипаттамасы. «Өнеркәсіптік меншік» терминінің түсінігі. Оның ішкі мазмұны. Өнеркәсіптік меншікті қорғау бойынша Париж конвенциясы.

Шетелдіктерге және шетелдік заңды тұлғаларға өнертабыс құқығын ҚР ішкі заңдарымен қорғау мүмкіндігін ұсыну.

Өнертабысқа лицензия және «ноу хау». «Лицензия» терминінің түсінігі. Оның ішкі мазмұны.

«Тауар белгісі және қызмет көрсету белгісі» терминдерінің түсінігі. Олардың мағынасы. ҚР заңнамасына сәйкес тауар белгісіне құқық.

1993 ж. 12 наурыздағы Монополияға қарсы саясатты келісу туралы ТМД елдерінің келісімі. ҚР экспортының тауар белгілерін шетелде қорғауды қамтамасыз ету шарттары.

1883 ж. 20 наурыздағы Өнеркәсіптік меншікті қорғау бойынша Париж конвенциясы. Оның ішкі мазмұны.

1970 ж. 19 маусымдағы Патенттік кооперация туралы Вашингтондық келісім. Оның мазмұны және мағынасы.

1973 ж. Еуропалық патент беру туралы Мюнхен конвенциясы. «Еуропалық патентті» және Ортақ нарық елдері үшін Бірыңғай патентті құру.

ТАҚЫРЫП 14 ОТБАСЫ ҚҰҚЫҒЫ

Отбасы құқығы саласындағы коллизиялық мәселелер. Отбасы құқығы саласындағы ҚР заңнамасы. Шетелдегі коллизиялық мәселелерді шешу.

Некеге тұру. ҚР-да Қазақстан азаматтары мен шетелдіктердің және шетелдіктердің өзара некеге тұруы. Некеге тұруға кедергілер. 1993 ж. 22 қаңтардағы ТМД елдеріне құқықтық көмек туралы көпжақты Конвенцияға сәйкес некеге тұру шарттары. Консулдық некелер. Консулдық некелерге қатысты ҚР заңнамасы. Консулдық некенің ҚР билік органдарымен танылу шарттары.

Түрлі елдердегі консулдық некелерге қатысты консулдық конвенциялар. Шет елде Қазақстан азаматтарының шетелдіктермен некеге тұруы. Шет елдегі Қазақстан азаматтары мен шетелдіктердің арасындағы некеге қатысты ҚР заңнамасы. Қазақстан азаматтары арасындағы некелесу. Шетелдіктер арасындағы шетелде жасалған некені ҚР-да тану. Некені бұзу.

Ата-аналары мен балалары арасындағы құқықтық қатынастар. ҚР заңнамасында балалардың азаматтығы.

Қазақстан заңнамасы бойынша ҚР-да әкелікті анықтау.

Бала асырап алу. 1989 ж. Бала құқықтары туралы конвенция, оның сипаттамасы. ҚР азаматы болып табылатын, Қазақстан территориясында тұратын балаларды Қазақстан территориясынан тыс шетел азаматтарының асырап алуына қатысты ҚР заңнамасы.

Бала асырап алуға қатысты өзге елдер арасындағы құқықтық көмек туралы шарттың ережелері.

Қамқорлық және қорғаншылық. ҚР заңнамасымен көзделген жағдайларда шетелдіктерге қамқорлық орнату. ҚР заңнамасымен қорғаншылықты құру. Қазақстан территориясында, сонымен қатар одан тыс тұратын ҚР азаматтарына қамқорлық пен қорғаншылық.

ТАҚЫРЫП 15 МҰРАГЕРЛІК ҚҰҚЫҚ

Мұрагерлік саладағы заңнаманың қайшылықтары. Мұрагерлік істерді түрлі елдердің заңнамасымен шешудің қиындығы алуантүрлілігі. Мұрагерлер шеңбері. Өсиет бойынша мұрагерлік. Коллизиялық мәселелерді түрлі елдердің заңнамаларымен шешу.

1961 ж. 5 қазандағы Өсиеттің формаларына қатысты заңдардың қайшылығы туралы конвенция. Оның сипаттамасы. 1973 ж. 26 қазандағы Халықаралық өсиет формасы туралы Вашингтон конвенциясы. 1993 ж. 22 қаңтардағы Құқықтық көмек туралы ТМД елдерінің конвенциясы.

Шетелдіктерге ұлттық режим ұсыну. Мұрагерлік саладағы коллизиялық принцип. Өсиетті құру қабілеттілігін, өсиет формасын анықтаудағы негізгі және қосымша принциптер. Шет елдегі Қазақстан азаматтарының мұрагерлік құқығы. Шет елдегі Қазақстан азаматының өлімінен кейін мұралану.

Мұрагерлік құқықтарды қорғауда консулдық өкілдіктердің рөлі.

ТАҚЫРЫП 16 ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ. ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ ЖӘНЕ ЕҢБЕК ҚАТЫНАСТАРЫ САЛАСЫНДАҒЫ КОЛЛИЗИЯЛЫҚ МӘСЕЛЕЛЕР

Жұмыс орны елінің заңының коллизиялық принципі. Оның сипаттамасы және түрлі елдердің заңнамаларында бекітілуі.

ҚР-дағы шетелдіктердің еңбек құқығы. Қазақстан территориясындағы шетелдіктердің еңбек қызметіне қатысты ҚР заңнамасы.

Шетелдіктердің қатысуымен еңбек қатынастарының түрлі топтары. Қазақстан территориясындағы халықаралық ұйымдарда орналасқан және жұмыс жасайтын шетелдік азаматтардың еңбек шарттарының ерекшелігі.

Шет елдегі Қазақстан азаматтарының еңбек құқықтары. Қазақстан азаматтарының шет елдегі еңбек жағдайларына қатысты ҚР заңнамасы. Қазақстан азаматтарының

шетелдік ұйымдармен жасасқан еңбек мәмілелерінің күшімен туындайтын еңбек қатынастары.

Әлеуметтік қамсыздандыру. Шетелдіктердің әлеуметтік қамсыздандыруының олардың еңбек құқықтарымен байланысы. 1972 ж. Мигранттарды әлеуметтік қамсыздандыру туралы Еуропалық конвенция. Оның сипаттамасы. 1955 ж. Әлеуметтік қамсыздандыру туралы солтүстік елдердің конвенциясы. Оның сипаттамасы. Қазақстан территориясын тұратын өзге ел азаматтарын әлеуметтік қамсыздандыруға қатысты ҚР заңнамасы. 1992 ж. 13 наурыздағы Зейнетақымен қамсыздандыру саласындағы ТМД мүше-мемлекеттері азаматтарының құқықтарының кепілдігі туралы келісім.

ТАҚЫРЫП 17 ХАЛЫҚАРАЛЫҚ АЗАМАТТЫҚ ПРОЦЕСС

Халықаралық азаматтық процесс түсінігі.

Соттылық анықтамасы және пророгациялық келісімдер. Халықаралық соттылық түсінігі. Халықаралық соттылықтың шетелдік элементпен құқықтық қатынасқа қолданылуға жататын құқықтан айырмашылығы. Соттылықты анықтау жүйелері. 1993 ж. 20 наурыздағы Шаруашылық қызметті жүзеге асырумен байланысты дауларды шешу тәртібі туралы ТМД елдерінің келісімі. Оның ішкі мазмұны.

Азаматтық процесс саласындағы Қазақстан Республикасының негізгі заңнамасы.

ҚР-дағы шетелдіктердің азаматтық процессуалдық құқығы және сот қорғауына құқығы. Шетелдіктерге олардың сот қорғауын және өздерінің құқықтарын иелену және жүзеге асыру мүмкіндігін ұсынудағы ҚР заңнамасы. Азаматтық іс жүргізу саласында шетелдіктер мен азаматтығы жоқ тұлғаларға ұлттық режим ұсыну. Шетелдіктердің азаматтық процессуалдық құқықтарына қатысты консулдық конвенция.

Мемлекеттің соттық иммунитеті. Оның түсінігі және ішкі мазмұны. Мемлекеттің иммунитеті принципі, оның мазмұны.

Шетелдік құқықтың мазмұнын орнату. ҚР соттарымен шетелдік заңнаманың нормаларын қолдануға қатысты ҚР заңнамасы.

Сот тапсырмаларын орныдау. Сот тапсырмалары тәртібінде мемлекеттен тыс процессуалды әрекеттер жасау.

1954 ж. Азаматтық процесс мәселелері бойынша Гаага конвенциясы. Оның мазмұны. 1965 ж. Шетелде азаматтық және сауда істері бойынша соттық және соттан тыс құжаттарды беру туралы Гаага конвенциясы. 1970 ж. Шетелде азаматтық және сауда істері бойынша дәлелдерді алу туралы конвенция. Оның мазмұны.

Шетелдік соттардың шешімін орындау және тану. Шетелдік соттардың шешімдерін тануға қатысты ҚР заңнамасы. Оның мағынасы. Өзаралық принципі шет мемлекеттің сот шешімдерін орындау үшін шарт ретінде.

Халықаралық шарттармен көзделген, ҚР-дағы шетелдік соттардың шешімдерін орындау тәртібі. ҚР шетелдік сот шешімдерін орындау және тану шарттары.

ТАҚЫРЫП 18 ДАУЛАРДЫ АРБИТРАЖ ТӘРТІБІМЕН ҚАРАУ

Арбитраж түсінігі. Түрлі елдердің ұйымдары арасында өндіріс, ғылым және техника салаларындағы ынтымақтастықтың халықаралық шаруашылық байланыстарының дамуы барысында арбитражды соттар рөлінің өсуі.

«Төрелік ескертпе» терминінің түсінігі. Оның мазмұны.

1958 ж. Шетелдік арбитражды шешімдерді іске асыру және тану туралы БҰҰ бастамасымен жасалған Нью-Йорк конвенциясы.

1961 ж. Сыртқы сауда арбитражы туралы Европа конвенциясы. Оның мазмұны. Арбитражды келісім туралы түсінік.

1986 ж. Халықаралық сауда арбитражы туралы ЮНСИТРАЛ типтік заңы.

Тараптар арасында жасалған арбитраж туралы келісімге қатысты ҚР заңнамасы.

Қазақстанда тұрақты әрекет етуші арбитражды ұйымдар. Олардың құзыреттілігі.
1961 ж. Сыртқы сауда арбитражы туралы Еуропалық конвенция, оның ішкі мазмұны. 1966 ж. Еуропалық экономикалық комиссияның Арбитражды регламенті. Оның сипаттамасы. 1976 ж. ЮНСИТРАЛ Арбитражды регламенті.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ:

1. Богуславский М.М. «Международное частное право». М., 1998 г.
2. Международное частное право. Современные проблемы. Под ред. М.М. Богуславского. М., 1994 г.
3. Галенская Л.Н. Международное частное право. Л., 1983 г.
4. Перетерский И.С., Крылов С.Б. Международное частное право. М., 1959 г.
5. Лунц Л.А. Курс международного частного права. Общая часть. М., 1973 г.
6. Лунц Л.А. Курс международного частного права. Особенная часть. М., 1975 г.
7. Международное частное право. Под ред. Сарсембаева М.А., Алматы, 1997 г.
8. Скаримов А.С. Международное частное право. С-П., 1998 г.
9. Международное частное право. Сборник документов. Составители К.А. Бекашев, А.Г. Ходаков. М., 1997 г.
10. Корецкий В.М. Избранные труды. Кн.1. Киев, 1989 г.
11. Иссад М. Международное частное право. Пер. с фр. М., 1989 г.
12. Чешир Дж., Норт П. Международное частное право. М., 1982 г.
13. Лунц Л.А., Марышева Н.И., Садиков О.Н. Международное частное право. М., 1984 г.
14. Лунц Л.А. К вопросу о квалификации в международном частном праве. Советский ежегодник международного права. 1979 г. М., 1980 г.
15. Садиков О.Н. Коллизионные нормы в современном международном частном праве. Сов. ежегодник международного права. 1982 г. М., 1983 г.
16. Садиков О.Н. Императивные нормы в международном частном праве. Моск. журнал международного права. 1992 г. № 2
17. Ладыженский А.М. Теория национальности юридических лиц в международном частном праве. Сов. ежегодник международного права. 1964-1965, М., 1966 г.
18. Ляликова Л.А. Транснациональные корпорации и проблема определения их национальности. Сов. ежегодник международного права. 1981 г. М., 1982 г.
19. Ладыженский А.М. Теория национальности юридических лиц в международном частном праве. Сов. ежегодник международного права. 1964-1965, М., 1966 г.
20. Иванов С.И. Современные тенденции в законодательстве некоторых буржуазных государств по вопросу об иммунитете государства и его собственности (на примере США и Англии). Сов. ежегодник международного права. 1981. М., 1982 г.
21. Баратянц Н.Р., Богуславский М.М., Колесник А.Н. Современное международное право: иммунитет государства. Сове. ежегодник международного права, 1988. М., 1989 г.
22. Лаптев В.В. Вопросы собственности в современном международном частном праве. Вопросы международного частного права. М., 1956 г.
23. Вилков Г.Е. Национализация и международное право. М., 1962 г.
24. Богуславский М.М. Правовое положение иностранных инвестиций. М., 1993 г.
25. Поздняков В.С., Садиков О.Н. Правовое регулирование отношений по внешней торговле. М., 1985 г.
26. Лунц Л.А. Внешнеторговая купля-продажа (коллизионные вопросы). М., 1972 г.
27. Мусин В.А. Международные торговые контракты. Л., 1986 г.
28. Зыкин И.С. Договор во внешнеэкономической деятельности. М., 1990 г.

29. Розенберг М.Г. Заключение договора международной купли-продажи товаров. М., 1991 г. Гражданское и торговое право капиталистических государств. Под ред. Е.А. Васильева. М., 1992 г.
30. Комаров А.С. Ответственность в коммерческом обороте. М., 1991 г.
31. Шмитгофф К. Экспорт: право и практика международной торговли. М., 1993 г.
32. Гринько И.С. Внешнеторговые сделки. г. Сумы, 1994 г.
33. Садилов О.Н. Правовое регулирование международных перевозок. М., 1981 г.
34. Садилов О.Н. Реформа Бернских конвенций о железнодорожных перевозках. Внешняя торговля, 1982 г. № 4
35. Малеев Ю.Н. Международное воздушное право: вопросы теории и практики. М., 1986 г.
36. Гуреев С.А. Коллизионные проблемы морского права. М., 1972 г.
37. Маковский А.Л. Международное частное морское право. М., 1974 г.
38. Иванов Г.Г., Маковский А.Л. Международное частное морское право. М., 1984 г.
39. Альтшуллер А.Б. Международное валютное право. М., 1984 г.
40. Белов А.П. Способы обеспечения исполнения обязательств во внешнеэкономических сделках. М., 1992 г.
41. Международное торговое право: расчеты по контрактам. Сборник международных документов и комментарии. Составитель Лазарева Т.П. М., 1996 г.
42. Ерпылева Н.Ю. Международное банковское право. М., 1998 г.
43. Ефимова Л.Г., Новоселова Л.А. Банки: ответственность за нарушения при расчетах. М., 1996 г.
44. Носкова И.Я. Международные валютно-кредитные отношения. М., 1995 г.
45. Международные валютно-кредитные и финансовые отношения. Под ред. Л.Н. Красавиной. М., 1994 г.
46. Мишель Пейро. Международные экономические, валютные и финансовые отношения. Пер. с фр. М., 1994 г.
47. Международная торговля: финансовые операции, страхование и другие услуги. Пер. с англ. Киев, 1994 г., М. 1994 г.
48. Звекон В.П. Обязательства из причинения вреда в международном частном праве (некоторые коллизионные вопросы). М., 1963 г.
49. Патентное право. Под ред. Каудырова. Алматы, 1996 г.
50. Богуславский М.М. Патентные вопросы в международных отношениях. М., 1962 г.
51. Богуславский М.М., Воробьева О.В., Светланов А.Г. Международная передача технологии: правовое регулирование. М., 1985 г.
52. Боденхаузен Г. Парижские конвенции по охране промышленной собственности. Комментарий. М., 1977 г.
53. Штумпф Г. Лицензионный договор. Пер. с нем. М., 1988 г.
54. Лунц Л.А. Международный гражданский процесс. М., 1976 г.
55. Лебедев С.Н. Международный торговый арбитраж. М., 1965 г.
56. Лебедев С.Н. Международное сотрудничество в области коммерческого арбитража. М., 1979 г.
57. Минаков А.И. Арбитражные соглашения и практика рассмотрения внешнеэкономических споров. М., 1985 г.
58. Лебедев С.Н. Международный коммерческий арбитраж: компетенция арбитров и соглашение сторон. М., 1988 г.